

gende fra Allinge—Sandvig, som tidligere har faaet Laan til et Beløb af 73,000 Kr., om Laan paa ikke mindre end 450,000, og det motiveres paa en højst ejendommelig Maade, ganske i Overensstemmelse med Nekssø, nemlig derved, at Byernes Opland Aar for Aar beskæres ved, at Gudhjem — som vi gentagne Gange have givet Laan og gentagne Gange have forlænget Rente- og Afdragsfrihed for — tager den største Part af Rø Sogn, og Hasle — som vi ogsaa have givet Laan — tager Rutsker og Clemensker, som tidligere have søgt til Allinge. Saaledes staa vi over for en Ud- vikling, hvor vi først have hjulpet alle de bornholmske Havne Kysten rundt og have hjulpet Øen til en Jærnbane, og hvor de enkelte Byer saa komme og bede, om vi ville hjælpe dem i deres indbyrdes Kon- kurrence. Og her drejer det sig, som sagt, om saa betydelige Summer, som der ikke før har været Tale om, 300,000 til Nekssø og 450,000 Kr. til Allinge. Det sidste siger man dog ikke ja til i Aar. Man kan med Rette blive betænkelig ved hele denne Ud- vikling, men jeg skal her holde mig alene til Forholdene ved Nekssø. Planen om at gøre Nekssø Havn til en stor Havn, en Til- flugtshavn, er ikke fra i Gaar. Den er allerede undersøgt i Begyndelsen af 80'erne af den store Havnekommission af 5te Juli 1882, der skulde undersøge Havneforholdene paa Vestkysten og paa Bornholm, og denne kom efter omhyggelige Overvejelser til det Resultat, at Forholdene ved Nekssø ikke egnede sig til Anlæg af en for større Skibe i Almindelighed tilgængelig Tilflugtshavn. Det højeste, der efter Kommissionens Men- ning kunde være Tale om, var at forlænge den søndre Mole til 16—18 Fods Vand. Man vilde da for lange Tider være hjulpen, man vilde da i Almindelighed kunne skaffe Tilflugt for mindre Skibe og i enkelte Til- fælde for større. Ministeriet sluttede sig ganske til Kommissionen, og Ministeriet har ved flere Lejligheder siden den Tid udtrykkelig udtalt sig imod at gaa til den store Havn ved Nekssø. Men Kommunal- bestyrelsen har, som naturligt er fra dens Standpunkt, ufortrødent arbejdet paa at faa Nekssø Havn gjort saa stor som mu- ligt. Den har haft en Mængde Planer oppe, som jeg ikke her skal komme nær- mere ind paa. Det er gaaet en hel Del frem og tilbage. Der har været en Plan i Juli-Maaned 1883 om Forlængelse af Mo- len, en Plan i Januar 1887 om Flytning og Rettelse af Molen og en anden Plan i December 1887 om et helt nyt Havnean- læg med et Bassin med 20 Fods Vand.

Men Ministeriet vilde ikke slutte sig dertil, Ministeriet foreslog derimod, støttet til Kommissionen, at man skulde give Havnen et Laan paa 150,000 til Ombygning og Forlængelse af den søndre Mole, og den fik saa i 1889—90 bevilget et Laan paa 150,000 Kr., der skulde være rente- og af- dragsfrit i 20 Aar, men som derefter skulde forrentes og afdrages med 6 pCt. Byen arbejdede imidlertid videre. I 1895 kom der et nyt Projekt, der skulde koste 7 ½ 800,000 Kr., men Ministeriet vilde ikke gaa ind derpaa. I 1897 kom man med det samme Projekt og med et subsidiært, der skulde koste 550,000 Kr., men Mini- steriet vilde heller ikke denne Gang. Da forelagde man endelig i 1898 det samme Projekt i noget reduceret Skikkelse til 275,000 Kr., der ved de Forbedringer, som Vandbygningsdirektøren foreslog, vilde løbe op til 300,000 Kr., og det er det, der nu foreligger her. Desuden søgte Byen om Lettelse i Vilkaarene for sine tidligere Laan, den bad om Nedsættelse af de 6 pCts Rente og Afdrag, den skulde svare af de 50,000 Kr., som den endnu har tilbage af det tidligere Laan, og det ere vi gaaede ind paa at ned- sætte til 5 pCt. Havnen skylder altsaa disse 50,000 Kr. til Statskassen, men desuden erindre De, at den har et Statslaan paa 150,000 Kr. rentefrit i 20 Aar, og nu skal altsaa Havnens Gæld til Staten forøges med 300,000 Kr. Man trøster os med, at Hav- nen nok vil kunne forrente og afdrage disse Laan. Men det har forekommet Min- dretallet i høj Grad tvivlsomt, om Nekssø Havn og By kunne svare til de Forplig- telser, de nu paatage sig. Forholdet er dette, at Havnen i dette Øjeblik har en Gæld paa 254,000 Kr., hvoraf de 150,000 ere rentefri til 1911, medens den har at forrente og afdrage 104,000 Kr. Sætte vi nu Forrentningen og Afdraget til de 5 pCt., der foreslaas for Statslaanet for Fremtiden — hvilket vel er det billigste, vi kunne sætte det til — blive Renter og Afdrag af de 104,000 Kr. 5,200 Kr. om Aaret. Nu komme de 300,000 Kr. til til 4½ pCt. Rente og Afdrag, det bliver 13,500 Kr.; til- sammen faar Byen altsaa nu 18,700 Kr. aarlig at svare i Rente og Afdrag, og i 1911 kommer dertil 9000 Kr. i Rente og Afdrag af Laanet paa de 150,000 Kr. Men Havnens Indtægter ere, efter hvad der er opgivet os, 18,500 Kr., altsaa ikke en Gang saa meget, som den straks vil komme til at betale i Renter og Afdrag af de Laan, der nu komme til at staa i den, og godt 9,000 Kr. mindre, end hvad den i Aaret 1911 kommer til at svare i Forrent-